

นนทรีในดวงใจ

ไหว้แก้ว ชลธาร

นนทรีที่ฉันจะเขียนถึงนี้ไม่ได้กล่าวในแง่ของพฤกษศาสตร์ แต่เป็นในแง่ของความรู้สึกนึกคิดตามความใกล้ชิดข้องเกี่ยว ด้วยสมัยที่อยู่เกษตร พวกฉันจัดอยู่ในประเภทเพื่อฝัน หรือลิเกเก่า ซึ่งก็คงไม่อาจปฏิเสธได้แต่อย่างใด

ก่อนหน้านี้จะเข้ามาเรียนเกษตร ต้องยอมรับว่า ฉันไม่เคยรู้จักต้นไม้ที่ชื่อ **นนทรี** มาก่อนเลย แต่เมื่อได้เห็นลำต้น ทรงพุ่ม สีเขียวเข้มของใบ ยามที่ออกดอก ช่อเหลืองพราวกระจ่าง โดดเด่นเต็มต้น โดยเฉพาะนนทรีทรงปลูก ๙ ต้น ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จมาทรงปลูก เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ บริเวณริมสระน้ำหน้าหอประชุม และตอนที่ฉันเข้าเรียนปี ๑ ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ขณะนั้นนนทรีทรงปลูกมีอายุได้ ๔ ปีแล้ว เปรียบได้กับหนุ่มสาวรุ่นที่กำลังดงามทีเดียว ฉันยิ่งภูมิใจมากขึ้นเมื่อรู้ว่า นนทรีเป็นไม้ปลูกง่าย ทนทานในทุกสภาพของธรรมชาติ เปรียบได้ดังคนเกษตรซึ่งสามารถอยู่ได้ดีในทุกที่ทั้งในท่ามกลางความเจริญ หรือความยากลำบาก นนทรีจึงได้รับพระราชทานเป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

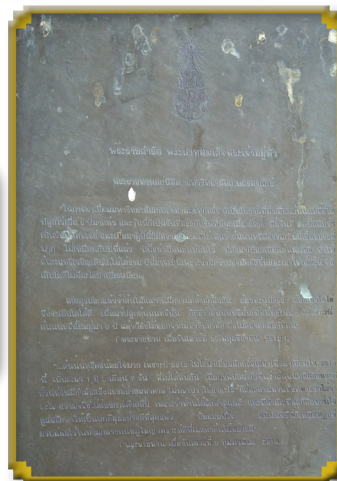
ฉันชอบนนทรีต้นเล็กๆ ที่ได้จากเรือนเพาะชำสวนนอก เอากลับไปให้แม่ปลูกหน้าบ้านที่สุพรรณ ไม่ไกลจากตลิ่งน้ำ แล้วปีถัดมา ฉันก็พบว่าหลังจากนนทรีต้นสูงเมตรกว่าๆ จมอยู่ใต้น้ำที่ท่วมแทบมิดยอดนานเกือบ ๒ เดือน เมื่อน้ำลดไม่นานนนทรีก็ฟื้นตัว แล้วเติบโตต่อไปได้เป็นอย่างดี แม่คงสงสารนนทรีที่จะต้องถูกน้ำท่วมตอนหน้าน้ำ ด้วยสุพรรณเป็นเมืองน้ำหลาก น้ำท่วมถึงใต้ถุนบ้าน นานอย่างน้อย ๒ เดือนทุกปี แม่จึงย้ายนนทรีต้นนั้นไปปลูกไว้หลังบ้าน ไกลจมน้ำไม่ถึง แต่นนทรีก็อยู่ได้แบบไม่ต้องดูแลอะไรเลย แถมยังโตวันโตคืนงอกงามเป็นอย่างดี ช่างทนทานเสียเหลือเกิน เหมือนคนเกษตรยังงัยงั้นเขียว ต้นนนทรีของฉันเติบโตใหญ่ ให้ร่มเงายู่นานนับสิบปี ต่อมามีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ จึงต้องจำใจจำพรากจากกันเพียงนั่นเอง

ความเป็นไม้โตเร็ว ในระยะหลังนนทรีได้รับความนิยมปลูกกันมากขึ้น ไม่ว่าในสวนสาธารณะตามหมู่บ้านโดยเฉพาะสองข้างทางหลวงสายต่างๆ เวลาไปต่างจังหวัด ถนนสายที่มีต้นนนทรีปลูกไว้สองข้างทางดูร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบ ทุกครั้งที่ได้ผ่าน ฉันรู้สึกได้ว่าตัวเองสดชื่นและเป็นสุข ทั้งนี้เพราะความผูกพันกับนนทรีนั่นเอง

พระราชดำรัส
วันนทรีทรงปลูก

“...ขอฝากต้นไม้ใหม่ให้มหาวิทยาลัยและนิสิตช่วยกันรักษาให้ดี
อย่าให้หงอย ขอฝากนิสิตทั้งหลายขอให้ช่วยกันรักษาตัวเองให้ดี
และอย่าลืมว่าตัวเองนั้นจะอยู่กับใต้ร่มธง แผ่นดินไทย
ขอให้ช่วยกันรักษาแผ่นดินไทยไว้ด้วย คนไทยถนอมแผ่นดิน
ก็จะหยอหยกันหมด อยู่กันไม่ได้อะไร และเราก็ไม่อยากจะเห็นเช่นนั้น”

เกษตรรุ่นเรา KU 27 นับว่าโชคดีมาก ที่ได้มีโอกาสรับเสด็จในหลวงรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ตลอดจนเจ้าฟ้าทุกพระองค์ เสด็จมาทรงดนตรี และเยี่ยมต้นนนทรีหลายครั้ง ครั้งแรกเมื่อเราอยู่ปี ๑ คือ การเสด็จพระราชดำเนิน เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เพื่อนของเรา **ว่าที่ร้อยตรีเสน่ห์ ฉาวเกียรติ** เล่าถึงเหตุการณ์ในวันเสด็จว่า ตัวเขาเป็นนิสิตรับทุนเรียนดี แต่ยากจนของมหาวิทยาลัย ได้เงินเดือน เดือนละ ๑๖๐.- บาท โดย**อาจารย์ไพพรรณ คติการ** จะเป็นผู้จ่ายให้ทุกเดือน นิสิตที่รับทุนนี้ ต้องมีหน้าที่ดูแลต้นนนทรี และทำความสะอาดถากถางหลักรอบรั้วมหาวิทยาลัย มีเพื่อนๆ ได้รับทุนนี้หลายคน ที่จำได้ก็คือ **ดร.สัมพันธ์ คัมภีรานนท์** เพราะถากหญ้าริมรั้วในลือติดกัน **อาจารย์ราชัน อำไพ** แห่งสำนักปกครอง เป็นผู้ดูแลกำหนดและควบคุมการทำงานในทุกเสาร์ อาทิตย์ สำหรับการดูแลต้นนนทรี ต้องตัดแต่งกิ่ง ปีนขึ้นไปกวาดหนอนปลอก และใส่ปุ๋ยบำรุงตามความเหมาะสม ยิ่งใกล้วันที่ในหลวงจะเสด็จ พวกนักเรียนทุนจะต้องตระหนักในเรื่องการดูแลต้นนนทรีเป็นอย่างมาก และแล้ววันที่เสด็จก็มาถึง นิสิตเกษตรทุกคน โดยเฉพาะปี ๑ อย่างพวกเรา ต่างตื่นเต้นและรอคอย เพราะเป็นครั้งแรกที่จะได้รับเสด็จมาทรงดนตรี นับเป็นบุญของเสน่ห์ยิ่งนัก เมื่อในหลวงเสด็จผ่าน นิสิตที่หมอบกราบเป็นแถวๆ ระหว่างต้นนนทรีทรงปลูก ได้ทรงหยุดตรงที่เขาและเพื่อนๆ หมอบกราบอยู่ แล้วตรัสถามว่า “นี่..อยู่ปี ๑ ใช่ไหม” เสน่ห์ก็รีบตอบไปว่า “ใช่ ...พระพุทธเจ้าค่ะ..” ตามที่อาจารย์ได้สอนไว้ ห้ามตอบว่า พะยะค่ะ เป็นอันขาด เพราะนั่นเป็นลิเก เรื่องนี้แม้ผ่านมานาน ๕๐ ปีแล้ว แต่เสน่ห์ไม่เคยลืมเลย

พวกเราได้รับเสด็จในการทรงดนตรีและเยี่ยมมนทรีอีกหลายครั้ง จนถึงตอนที่ใกล้จะเรียนจบแล้ว คือการเสด็จเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ ในการเสด็จแต่ละครั้ง เป็นความประทับใจที่ยากต่อการลืมเลือน หลังจากปีที่เราจบ พระองค์ท่านได้เสด็จมาทรงดนตรี และเยี่ยมมนทรีอีกครั้งเดียวในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ จากนั้น มิได้ทรงเสด็จมาเพื่อการนี้อีก

ในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ฉันและเพื่อนๆ ได้กลับไปข้างเขนอีกครั้ง เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในวันนันทิ์ทรงปลูกดนตรีทรงโปรด สืบสานวันทรงดนตรีปีที่ ๕๓ พร้อมถวายความอาลัยแด่พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย ฉันพบรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆ ที่บางคนไม่เคยเจอกันนานนับสิบปี เราต่างมาด้วยหัวใจ ด้วยความรู้สึกที่แนบแน่น ผูกพัน เสียงเพลงพระราชนิพนธ์เกษตรศาสตร์ที่เราพร้อมร้องบริเวณต้นนันทิ์ทรงปลูก แสงจากเปลวเทียนที่จุดถวายความอาลัย คงไม่ต้องบอกว่าทุกคนรู้สึกเช่นใด ปลื้มปิติ โศกเศร้า มากพันเกินคำบรรยาย

แม่นนทียังคงยืนต้น อบอุ่น ร่มเย็นและสวยงาม เป็นร่มเงา เป็นความสุขเป็นความรักที่งดงาม ระหว่างพี่น้อง ผองเพื่อน ลูกสีเขียว ธรรมชาติของนันทิ์อย่างหนึ่งก็คือ ฝักไม่ยอมทิ้งต้น ตามคำกราบบังคมทูลของ **หลวงอิงศศรีกลการ** (อินทรี จันทรสติย์) เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ นั้น เป็นความจริงยิ่งนัก เพราะชาวเกษตรไม่ว่าจะจบไปนานแค่ไหน ไปอยู่ที่ใด ความผูกพันที่มีต่อมหาวิทยาลัยยังคงอยู่ตลอดมา

นันทิ์ที่ทรงปลูกทั้ง ๙ ต้น ยังคงอยู่ในความทรงจำของเราลูกเกษตร นอกเหนือจากนั้น ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงปลูกนันทิ์ไว้ในดวงใจของเรา ชาว KU 27 ทุกคน เราได้รดน้ำ พรวนดิน ดูแลรักษานันทิ์นี้ไว้อย่างดี ด้วยการสืบสานพระราชปณิธาน ด้วยการประพาดิ ปฏิบัติในหน้าที่การงาน และในชีวิตของเรา ชอนนทริ์เหลืองล่อ บานสะพรั่ง กลางใจของชาว KU 27 นับมาจนถึงวันนี้ ๕๐ ปีแล้ว และจะเม่งบานสวยงามเช่นนี้ ชั่วนิรันดร์

